Szabados Ferenc Eltávozási Engedélye

ОВ'ЕДИНЕНИЕ
ДЕПОРТИРОВАННЫХ ВЕНГРОВ

Сим удостоверяется, что предъявитель этого документа венгерскими и немецкими фашистами в 1944 году в город V/4. был депортирован для принудительных работ.

Является членом наше организации.

Секретарь Председатель

Magyarországról Deportáltak
Országos Szövetsége
ОВ'ЕДИНЕНИЕ
ДЕПОРТИРОВАННЫХ ВЕНГРОВ

Igazolvány
УДОСТОВЕРЕНИЕ

Schwartz Ferenc
név

Ilk. Szatmár v.m.
lakhely

1107 szám

sajátkezű aláírás

Magyarországról Deportáltak
Országos Szövetsége

Igazoljuk, hogy a jelen igazolvány tulajdonosa a német és magyar fasiszták által 1944 évben V/4 kényszermunkára deportáltatott.

Nevezett mozgalmunknak rendes tagja.

Érvényes:

titkár elnök

Ez az eltávozási engedélyem, amellyel hivatalos ügyben kiléphettem a hitzendorfi munkaláger területéről. Az engedélyt a német építésvezető írta alá, és 1945. május 1-től május 31-ig volt érvényes, reggel öt órától este kilencig. 1941. október 13-án bevonultam munkaszolgálatba Hódmezővásárhelyre. Innen 1941 novemberében Kőrösmezőre, Ukrajnába [ez akkor Magyarországhoz tartozott, lásd: Kárpátalja elfoglalása] vittek, ahol tankcsapdákat, hidakat építettünk. 1942 őszén (talán szeptemberben) visszamentünk Hódmezővásárhelyre. Attól kezdve az ország különböző helyein dolgoztattak bennünket egészen 1944 szeptemberéig. 1944 elején

Szegedre kerültünk. Amikor az orosz csapatok elérték a várost 1944 szeptemberében, bennünket Sándorfalván, Baján, Mohácson és Pécsen keresztül gyalog hajtottak egészen Körmendig. Körmendről 1944. október elején Eberauba, Ausztriába deportáltak [Eberau, az egykori Monyorókerék az osztrák--magyar határon van. -- A szerk.]. [Ez a gyalogút hozzávetőlegesen, a mai útvonalon a következő távolságokat jelentette: Szegedről Sándorfalváig 14 kilométer; Sándorfalváról Bajára 102 kilométer; Bajáról Mohácsra 36 kilométer; Mohácsról Pécsre 39 kilométer; Pécsről Körmendre 203 kilométer. -- A szerk.] Elvittek munkára bennünket egy kis falucskába, Eberau nevű faluba, a határhoz közel. Műszaki alakulat és nem katonai SS vigyázott ránk Eberauban. A zsidók páncélzárókat és tankcsapdákat készítettek. Hogyha jönnek az orosz tankok, akkor egy nagy fallal találkoznak, és nem tudnak továbbhaladni. A lakosság nem volt rossz. Még főztek is nekünk ott. Egy iskolában szálltunk meg, ahová németek jöttek. Egy félkarú német tiszt vezette őket. Elmondták, hogy a betegeket elszállítják olyan helyre, ahol zsidó orvosok fogják őket gyógyítani. Mi még örültünk is neki. Voltak köztünk olyanok is, akik már gyöngélkedtek, nem bírták ezt a strapát. Ezeket elvitték másnap. A munkába menő fiúk messziről látták, hogy a betegekkel megásatták a sírjukat, és agyonlőtték őket. Egyszer ebben a kis faluban riadót fújtak, hogy azonnal csomagolni kellett. Útnak indítottak minket nyugat felé, több ezer embert, de nem az országúton vittek bennünket. Kimentünk a faluból, és akkor neki egy hegynek, hegyen keresztül mentünk egy napig, és a hegynek a másik oldalára értünk azért, hogy ne a falvakon keresztül menjünk. Úgy látszik, nem akarták, hogy lássanak bennünket. Egy ideiglenes táborba akartak vinni minket. Mire odaértünk, a tábor üres volt. Azok, akik minket még a lágerig vittek, egyszer csak eltűntek. Mi még mindig mentünk. Erdőkben aludtunk. Döglött lovakat ettünk, mindent megettünk, ami emészthető volt. Jelentkeztünk az úton egy lágerben, Graz mellett Libenauban [Az ausztriai pontos helyszíneket nem sikerült rekonstruálni. - A szerk.]. Azt mondtuk, hogy magyarok vagyunk, és erődépítésre jöttünk, és szeretnénk munkába állni. Nem árultuk el, hogy zsidók vagyunk. Az ottani SS parancsnok -- hála istennek -- megtiltotta, hogy belépjünk. Azt mondta, magyarok nem jöhetnek be, mert a táborban tífuszos zsidók tartózkodnak. Továbbmentünk, pontosabban továbbhajtottak bennünket. Akadt a németek között egy beosztott parancsnok. Nem SS, hanem csak egyszerűen behívták katonának, és a zsidók mellé tették. Elmondta nekünk, hogy a helyzet veszélyes. Közölte, nem tudja, mi lesz velünk. Azt is elmondta, ne menjünk hozzá, mert ha észreveszik, hogy beszél velünk, akkor rögtön elmozdítják, és kapunk helyette egy gyilkost. Igyekeztük őt elkerülni. Ennek a parancsnoknak volt valami asztalosüzeme 15 kilométerre a házától, Hitzendorfban. Egy makói fiú tudta, hogy hol helyezkedik el az a falu, ahol ez a parancsnok lakott. Amikor odaértünk Hitzendorfba, ez a magyar katona megkereste, és megmondta neki, hogy itt vagyunk. Az ottani nyilasok, azaz az SS-ek piszkálták ezt az embert, hogy hol vannak a zsidói. Téged a zsidókhoz tettek -- mondták neki --, akkor hol vannak a zsidók? Nem tudom, mit mondott, mit hazudott. Elhelyezett az üzemben bennünket. Onnan is kivittek munkára bennünket, és kérdezték tőle Grazból jövő SS-ek, hogy kik ezek. Nem mondták meg nekik, hogy zsidók vagyunk. Azt mondták, hogy erődépítő magyarok, nagyon jó munkások, és nagyon németbarátok. És akkor továbbmentek. De már akkor a németek is szétestek. A végén a helyzet teljesen zűrzavarossá vált, már szöktek, amerre lehetett, mindegy volt nekik, merre. Felszabadultam, se a németek, se az angolok nem jöttek be, de az oroszokat láttuk elmenni. Ők sem jöttek be az üzembe, mi se mentünk ki. És akkor ott felszabadultunk, ott voltunk vagy tíz napig az asztalosüzemben.